

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: March/April-2023
Sanskrit (Compulsory) Paper-XIV
SANC34: Rupak

Day and Date: Thursday, 04/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 शकुन्तलेने नवमालिकेचे _____ असे काव्यपूर्ण नाव ठेवले आहे.
 अ) वनज्योत्स्ना ब) बकुलावलिका क) केशरलतिका ड) वनलतिका
- 2 'न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्।' ही सूक्ती _____ अंकामध्ये आढळते.
 अ) द्वितीयाङ्के ब) प्रथमाङ्के क) तृतीयाङ्के ड) चतुर्थाङ्के
- 3 'शमीलता छेत्तुमृषिर्व्यवस्यति' - दुष्यंताने हे उद्गार _____ च्या संदर्भात काढले आहेत.
 अ) शकुन्तलायाः ब) अनसूयायाः क) प्रियंवदायाः ड) हंसपदिकायाः
- 4 अभिज्ञानशाकुन्तलाचे मंगलाचरण _____ प्रकारचे आहे.
 अ) नमस्कारात्मकम् ब) वस्तुनिर्देशात्मकम् क) आशीर्वादात्मकम् ड) मंगलात्मकम्
- 5 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' हे नाटकाचा मूलाधार _____ आहे
 अ) रामायणम् ब) हरिवंशपुराणम् क) ऋग्वेदस्य शकुन्तलोपाख्यानम् ड) महाभारतस्य शकुन्तलोपाख्यानम्
- 6 'अर्थो हि कन्या परकीय एव' असे _____ नी म्हटले आहे.
 अ) विदुषकेन ब) कण्वेन क) शारद्वतेन ड) शार्ङ्गरवेन
- 7 अभिज्ञानशाकुन्तलामध्ये _____ नामक विदूषकाचे रेखाटन केले आहे.
 अ) मैत्रेयः ब) वसन्तकः क) माधव्यः ड) शारद्वतः
- 8 'अनाघ्रातपुष्पं, अनाविद्धं रत्नं' - हे सौंदर्य वर्णन _____ विषयीचे आहे.
 अ) प्रियंवदायाः ब) मेनकायाः क) अनसूयायाः ड) शकुन्तलायाः
- 9 'अकृतार्थेहपि मनसिजे रतिमुभय प्रार्थना कुरुते।' अशी भावना _____ ने व्यक्त केली आहे.
 अ) विदुषकेन ब) कण्वेन क) शार्ङ्गरवेन ड) दुष्यंतेन
- 10 ऋषिकुमारांनी 'आपन्नाभयसत्रेषु दीक्षिताः' असे _____ च्या संदर्भात म्हटले आहे.
 अ) कण्वस्य ब) दुष्यंतस्य क) दुर्वासस्य ड)
- 11 'श्यामाकमुष्टि परिवर्धितकः पुत्रकृतकः' हे विशेषण _____ साठी आले आहे.
 अ) खगाय ब) वृक्षाय क) मयूराय ड) मृगाय

- 12 'ओदकान्तंस्निग्धो जनो अनुगन्तव्यः'- असे _____ ने म्हटले आहे.
अ) काश्यपेन ब) शारद्वतेन क) दुष्यंतेन ड) शार्ङ्गरवेन
- 13 संस्कृत नाट्यशास्त्रातील _____ शाकुन्तलात आढळतात.
अ)पञ्चसन्धिः ब) अष्टसन्धिः क) दशसन्धिः ड) सप्तसन्धिः
- 14 अभिज्ञानशाकुन्तलामध्ये _____ प्रतिहारीचा उल्लेख आला आहे.
अ) सोमवती ब) वेत्रवती क) हेमवती ड) हिरण्यवती
- 15 शकुन्तलेच्या समवेत _____ हस्तिनापुरला जाते.
अ) अनसूया ब) प्रियंवदा क) गौतमी ड) मेनका

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 कण्वोपदेश .
- 2 दुर्वासशापप्रसंग.
- 3 कालिदास ग्रंथसंपदा.
- 4 शाकुन्तलातील भवितव्यता.

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 तापसकन्या प्रियंवदा.
- 2 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' नाटकातील सामाजिक संदेश.
- 3 दुर्वासशापप्रसंग – नाट्यप्रसंगाचे महत्त्व.
- 4 शकुन्तलेची सासरी पाठवणी.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 अभिज्ञानशाकुन्तलम्'-च्या चौथ्या अंकाचे विवेचक रसग्रहण करा.
- 2 दुष्यंताचे व्यक्तिरेखाटन करा.

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: March/April-2023
Sanskrit (Compulsory) Paper-XIV
SANC34: Rupak

Day and Date: Thursday, 04/05/2023
Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 शकुन्तलेने नवमालिकेचे _____ असे काव्यपूर्ण नाव ठेवले आहे.

अ) वनज्योत्स्ना ब) बकुलावलिका क) केशरलतिका ड) वनलतिका

Option 1

2 'न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्।' ही सूक्ती _____ अंकामध्ये आढळते.

अ) द्वितीयाङ्के ब) प्रथमाङ्के क) तृतीयाङ्के ड) चतुर्थाङ्के

Option 2

3 'शमीलता छेत्तुमृषिर्व्यवस्यति' - दुष्यंताने हे उद्गार _____ च्या संदर्भात काढले आहेत.

अ) शकुन्तलायाः ब) अनसूयायाः क) प्रियंवदायाः ड) हंसपदिकायाः

Option 1

4 अभिज्ञानशाकुन्तलाचे मंगलाचरण _____ प्रकारचे आहे.

अ) नमस्कारात्मकम् ब) वस्तुनिर्देशात्मकम् क) आशीर्वादात्मकम् ड) मंगलात्मकम्

- Option 3
5 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' हे नाटकाचा मूलाधार _____ आहे
अ)रामायणम् ब) हरिवंशपुराणम् क) ऋग्वेदस्य शकुन्तलोपाख्यानम् ड)महाभारतस्य शकुन्तलोपाख्यानम्
- Option 4
6 'अर्थो हि कन्या परकीय एव' असे _____ नी म्हटले आहे.
अ) विदुषकेन ब) कण्वेन क) शारद्वतेन ड)शाङ्गरवेन
- Option 2
7 अभिज्ञानशाकुन्तलामध्ये _____ नामक विदूषकाचे रेखाटन केले आहे.
अ) मैत्रेयः ब) वसन्तकः क) माधव्यः ड) शारद्वतः
- Option 3
8 'अनाघ्रातपुष्पं, अनाविद्धं रत्नं' - हे सौंदर्य वर्णन _____ विषयीचे आहे.
अ) प्रियंवदायाः ब) मेनकायाः क) अनसूयायाः ड) शकुन्तलायाः
- Option 4
9 'अकृतार्थेहपि मनसिजे रतिमुभय प्रार्थना कुरुते ।' अशी भावना _____ ने व्यक्त केली आहे.
अ) विदुषकेन ब) कण्वेन क) शार्ङ्गरवेन ड) दुष्यंतेन
- Option 4
10 ऋषिकुमारांनी 'आपन्नाभयसत्रेषु दीक्षिताः' असे _____ च्या संदर्भात म्हटले आहे.
अ) कण्वस्य ब) दुष्यंतस्य क) दुर्वासस्य ड
- Option 2
11 'श्यामाकमुष्टि परिवर्धितकः पुत्रकृतकः' हे विशेषण _____ साठी आले आहे.
अ) खगाय ब) वृक्षाय क) मयूराय ड) मृगाय
- Option 4
12 'ओदकान्तंस्निग्धो जनो अनुगन्तव्य'- असे _____ ने म्हटले आहे.
अ) काश्यपेन ब) शारद्वतेन क) दुष्यंतेन ड) शार्ङ्गरवेन
- Option 4
13 संस्कृत नाट्यशास्त्रातील _____ शाकुन्तलात आढळतात.
अ)पञ्चसन्धिः ब) अष्टसन्धिः क) दशसन्धिः ड) सप्तसन्धिः
- Option 1
14 अभिज्ञानशाकुन्तलामध्ये _____ प्रतिहारीचा उल्लेख आला आहे.
अ) सोमवती ब) वेत्रवती क) हेमवती ड) हिरण्यवती
- Option 2
15 शकुन्तलेच्या समवेत _____ हस्तिनापुरला जाते.
अ) अनसूया ब) प्रियंवदा क) गौतमी ड)मेनका

Option 3
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 कण्वोपदेश .

Ans:

2 दुर्वासशापप्रसंग.

Ans:

3 कालिदास ग्रंथसंपदा.

Ans:

4 शाकुन्तलातील भवितव्यता.

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 तापसकन्या प्रियंवदा.

Ans:

2 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' नाटकातील सामाजिक संदेश.

Ans:

3 दुर्वासशापप्रसंग – नाट्यप्रसंगाचे महत्त्व.

Ans:

4 शकुन्तलेची सासरी पाठवणी.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' च्या चौथ्या अंकाचे विवेचक रसग्रहण करा.

Ans:

2 दुष्पंताचे व्यक्तिरेखाटन करा.

Ans:
